

Cronfa Amaethyddol Ewrop ar
gyfer Datblygu Gwledig:
Ewrop yn Buddsoddi mewn Ardaloedd Gwledig
European Agricultural Fund for
Rural Development:
Europe Investing in Rural Areas

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.cymru.gov.uk

Glastir

**Glastir Creu Coetir
Llyfryn Rheolau Cynllun**

Fersiwn 6 – Chwefror 2018

**Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru – Rhaglen
Datblygu Gwledig 2014-2020**

CYNNWYS

Prif Negeseuon	5
Adran A – Cyflwyniad	8
Adran B – Pwy sy'n Gymwys	9
• Pa dir sy'n gymwys	9
• Ffynonellau ariannu eraill	9
• Cod Carbon Coetiroedd	10
Adran C – Grantiau Creu Coetir Glastir	11
• Gwaith Cyfalaf	11
• Grant Amaeth-Goedwigaeth	11
• Tabl 1 Categori o Goetir, y Manylebau a Chyfraddau Grant	13
• Taliad Premiwm	15
• Taliad Cynnal	15
• Yr arwynebedd lleiaf ar gyfer y gwaith plannu newydd	15
• Cadw Stoc Allan	16
• Llennyrch	16
• Coed a llwyni sy'n bod eisoes	16
Adran D – Sut i Wneud Cais	17
• Mynegi Diddordeb	17
• Dewis	17
• Cyflwyno cais – proses y Cynllun Rheoli Creu Coetir	17
• Ymgynghori	18
• Cyfranogiad y Cyhoedd	18
• Aseiad o'r Effaith Amgylcheddol (EIA)	19
• Cyflwyno'ch Cynllun Rheoli Creu Coetir a dogfennau ategol	20
• Asesu'ch Cynllun Rheoli Creu Coetir	20
• Cynnig Contract	20
• Dechrau ar y Gwaith	20
• Hawlio Taliad	21
• Rhanddirymiad	22

Adran E – Newid y Contract	22
• Trosglwyddo neu Werthu Tir sydd o dan Contract	22
• Newidiadau i'r Tir	23
• Newidiadau i Reolau'r Cynllun	23
Adran F – Archwiliadau a Chofnodion	24
• Archwilio	24
• Cadw Cofnodion	24
Adran G – Cosbau	25
• Tanddatgan	25
• Gorddatgan	25
• Torri'r Contract	25
• Cosbau'r Gwaith Cyfalaf	25
• Torri'r safonau Trawsgydymffurfio	26
Adran H – Y Drefn Apelio	27
• Y Drefn Gwynion	27
Adran I – Deddf Diogelu Data 1998	28
• Rhesymau dros Rannu Data Personol	28
• Cyhoeddi a Datgelu Gwybodaeth	29
• Hawliau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998	30
Adran J – Manylion Cysylltu	31

Prif Negeseuon

- Mae'r Datganiad o Ddiddordeb ar gael i dirfeddianwyr a fydd yn gallu cwblhau'r holl waith cyfalaf a phlannu erbyn 31 Mawrth 2019.
- Mae cyllideb o £1.7miliwn wedi cael ei glustnodi i'r ffenestr Datganiad o Ddiddordeb yma.
- I fod yn gymwys ar gyfer y broses ddewis, mae'n rhaid i eich tir gael ei gofrestru gyda'r System Adnabod Parseli Tir (yr LPIS) Taliadau Gwledig Cymru, ac mae rhaid i'r tir fod o dan eich rheolaeth lawn pan gaiff y datganiad o ddiddordeb ei gyflwyno. Os yw'r tir yn cael ei ddefnyddio gan gwsmer arall, er enghraifft tenant, y nhw sydd gyda rheolaeth am y tir ac felly ni fyddwch yn gymwys i gyflwyno Datganiad o Ddiddordeb gan nad oes gennych rheolaeth lawn o'r tir.
- Mae gwasanaeth Rheoli Fy Nhir (MML) RPW ar lein wedi cymryd lle pob swyddogaeth yr FM4 papur fydd ddim ar gael rhagor. Gall ddefnyddio MML i hysbysu RPW ynglŷn a chofrestru tir, cyflwyno, neu thrin a newidiadau i nodweddion parhaol, newidiadau i terfynau a throsglwyddo tir. Dilynwch y [cyswllt](#) yma am cyfarwyddiadau ar sut i ddefnyddio Rheoli Fy Nhir.
- Fe fydd angen i chi adael i ni wybod am unrhyw gofrestru tir neu throsglwyddiadau erbyn 6 Ebrill er mwyn i'r tir fod yn gymwys ar gyfer cael eich dewis.
- Bydd rhaid cadw at y dyddiadau yn y tabl canlynol:

Anfonwch eich Datganiad o Ddiddordeb ar lein rhwng	26 Chwefror 2018 a Hanner Nos 06 Ebrill 2018
Rhaid cwblhau'r holl Waith Sefydlu a Chyfalaf plannu gan	31 Mawrth 2019
Bydd angen i chi wedi gwneud eich cais am Waith Sefydlu a Chyfalaf a gwblhawyd gan	30 Ebrill 2019

- I fod yn gymwys am hawlio'r grant Cynllun Creu Coetir o £800, fydd rhaid i Gynllun GWC cymeradwyol arwain i blannu wedi i'r contract GWC gael ei dderbyn ar lein.

- Mae'r cynllun hwn yn neilltuo cymorth ariannol ar gyfer cynnal gwaith plannu a ffensio newydd ac os mewn rhai amgylchiadau, telir taliadau premiwm a chynnal blynyddol.
- Mae cymorth ariannol ar gael hefyd ar gyfer plannu coed ar dir sy'n parhau i gael ei bori fel rhan o system Amaeth-Goedwigaeth h.y. sy'n cyfuno amaethyddiaeth a choedwigaeth. Gweler Adran C am y manylion llawn.
- Mae'n bosibl y byddwch yn gymwys i blannu coed ar dir rydych wedi rhoi'r gorau i gynhyrchu'n amaethyddol arno o dan y GWC a hawlio'r Cynllun Taliad Sylfaenol (BPS) arno **cyn belled** ag y cafodd y tir hwnnw ei ddefnyddio i hawlio Cynllun Taliad Sengl (SPS) yn 2008, tra bod eich ymrwymiad i goedwigo y tir sydd yn gymwys o dan y contract yma yn parhau yn weithredol.
- Mae'n bosibl y bydd cae y plannwyd coed gwasgaredig arno o dan y system Amaeth-Goedwigaeth yn parhau i fod yn gymwys am y Taliad Sylfaenol. Bydd angen tynnu arwynebedd y coed yn unol â rheolau'r BPS.
- Mae ffurflen mynegi diddordeb GWC yn ffurflen ddigidol a rhaid ei llenwi ar wasanaeth RPW Ar-lein. Bydd angen Cyfeirnod Cwsmer (CRN) arnoch a Chod Defnyddio RPW Ar-lein i'w llenwi. Am ragor o wybodaeth am fynegi diddordeb, ewch i Adran D y llyfryn hwn. Os oes angen cymorth digidol arnoch cysylltwch â'r Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid gan ddefnyddio'ch cyfrif RPW ar-lein neu drwy ffonio 0300 062 5004
- Gofalwch eich bod yn gallu bodloni holl amodau'r Cynllun am oes eich contract (gweler adran C am fanylion). Mae'r contract yn dod i ben, ble yn berthnasol, yn dilyn y taliad olaf o daliadau gwaith Sefydlu a Chyfalaf, premiwm a chynnal.
- Ar ôl y gwaith plannu, os yw'r cyllideb ar gael, mae'n bosibl y cewch hawlio'r taliadau cynnal a phremiwm 12 mlynedd. Mae taliadau cynnal 5 mlynedd ar gael o dan y system Amaeth-Goedwigaeth.
- Bydd yn rhaid ichi lunio cynllun rheoli Creu Coetir fydd yn gorfod bodloni y Safon Goedwigaeth y DU. Rhaid defnyddio cynlluniwr coetir cymeradwyol sydd wedi ei gofrestru gyda Llywodraeth Cymru i gynhyrchu cynllun rheoli Creu Coetir. Mae [manyion cyswllt Cynllunwyr Coetir Cofrestredig](#) ar gael ar dudalen we GWC.
- Rhaid plannu o leiaf 0.25ha o dir a rhaid i floc unigol fod o leiaf 0.1 ha. Gweler Adran C am y manylion.
- Drwy helpu cynnal cyfoeth naturiol Cymru byd GWC yn rhoi cymorth i Lywodraeth Cymru yn darparu elfennau o'r **Bil Amgylchedd 2016** a cyflawni amcanion **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015**, yn benodol Cymru hydwyth (drwy helpu i wella amgylchedd bio-amrywiol naturiol), Cymru iachus (drwy gefnogi yr

amgylchedd fel adnodd o ddi-ddanwch) a Chymru llewyrchus (drwy amddiffyn buddsoddiad cyfredol ac yn y dyfodol mewn coetir newydd a fydd mewn tro yn cefnogi cyfleoedd cyflogaeth ac gweithgareddau economaidd.

- Mae Goetiroedd Glastir wedi cael eu cymeradwyo gan y Comisiwn Ewropeaidd. Bydd cyhoeddusrwydd yn cael ei roi i unrhyw newidiadau i'r canllawiau ac ymrwymadau Glastir yn Gwlad (gwlad.gov.wales) a lle bydd angen, byddwn yn cysylltu â'r rheini y bydd y newidiadau hyn yn effeithio arnynt.

CYMORTH GWLADWRIAETHOL

1. Mae grantiau sy'n cael eu rhoi o dan y cynllun hwn yn gymorth sy'n dod o fewn cwmpas fframweithiau Cymorth gwladwriaethol. Mae Erthyglau 107, 108 a 109 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd (TFEU) yn berthnasol i'r gymorth a roddir ar gyfer datblygiad gwledig o dan Gymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru - Rhaglen Datblygu Gwledig 2014-2020 (ref: SA 43466).
2. O'r 01 Gorffennaf 2016 ymlaen, bydd gofynion Tryloywder Cymorth Gwladwriaethol, a nodir yn Erthygl 9 Rheoliad y Comisiwn 702/2014 wedi dyddio 25 Mehefin 2014 sydd yn datgan rhai categorïau o gymorth yn y sectorau amaethyddol a choedwigaeth mewn ardaloedd cefn gwlad gydnaws a'r farchnad fewnol yn gweithredu Erthygl 107 a 108 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd yn gofyn i bob gwobr o gymorth unigol (am Amaeth) sydd yn uwch na'r trothwy o €500,000 i gael ei adroddi yn uniongyrchol i'r Comisiwn Ewropeaidd pob 6 mis. Bydd y wybodaeth yma'n cael ei gyhoeddi drwy Wefannau Tryloywder Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn Ewropeaidd.
3. Mae grant a ddarparir o dan yr opsiynau canlynol y cynllun yn gymorth ufudd oherwydd ei fod yn parchu'r amodau a amlinellir yn Erthygl 32, 33 a 35 o Rheoliad y Comisiwn 702/2014 (Rheoliadau Eithriadau Bloc Amaethyddol)
  - Coetir Cymysg Gwell, Opsiwn 803 Glastir
  - Coetir Brodorol - Bioamrywiaeth, Opsiwn 801 Glastir
  - Coetir Brodorol – Carbon, Opsiwn 802 Glastir
  - Amaeth-Goedwigaeth - Coed Gwasgaredig Opsiwn 804 Glastir
  - Ffensio – Opsiwn 595 Glastir
  - Grant Cynllun Creu Coetir

Adran A – Cyflwyniad

Mae'r llyfryn hwn wedi'i baratoi ar gyfer rheolwyr tir, gan gynnwys ffermwyr, sy'n bwriadu mynegi diddordeb i gymryd rhan yng GWC ar gyfer gwaith i'w gwblhau erbyn y dyddiadau a gyhoeddwyd. Nid yw'r manylion yn y llyfryn hwn yn gynhwysfawr a gallai newid.

Mae'r cynllun yn cefnogi ymrwymiad i ehangu coetiroedd yng Nghymru fel a nodir yn strategaeth Llywodraeth Cymru, *Coetiroedd i Gymru*.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i blannu mwy o goed yng Nghymru trwy GWC er mwyn sicrhau amrywiaeth eang o fanteision, i:-

- Cysgod i stoc ac adeiladau adeg tywydd mawr
- Rheoli symudiadau da byw trwy ffensio a phlannu manau anhygyrch fel llethrau serth
- Tyfu cyflenwad cynaliadwy o bren a choed tân e.e. ar gyfer adeiladau a ffensys
- Creu cynefinoedd natur
- Lleihau'r perygl o lifogydd ym mhen isa afonydd a rhwystro pridd rhag cael ei olchi i gyrsiau dŵr
- Sgrinio llygredd sŵn e.e. o ffyrdd a rheilffyrdd

Bydd angen ichi ofyn am help Cynlluniwr Rheoli i baratoi cynllun rheoli Creu Coetir sy'n cydymffurfio â Safon Goedwigoedd y DU. Bydd y cynllun yn esbonio'ch amcanion wrth greu coetir a sut y bydd y coetir yn cefnogi amcanion Llywodraeth Cymru ac yn rhoi gwerth ei harian iddi.

Mae Cynllun GWC yn cynnig cyfleoedd newydd i sefydlu systemau amaeth-goedwigaeth. Gweler Adran C am fanylion.

Serch hynny, os ydych yn dewis opsiynau newydd fel amaeth-goedwigaeth, mae'n bwysig eich bod yn dangos ar eich cynllun rheoli Creu Coetir sut ydych yn bwriadu cyflwyno'r system er lles eich fferm. Yn arbennig, ni allwn gefnogi cynllun amaeth-goedwigaeth oni bai bod gennych fwriad clir i gynnal system tymor hir, i barhau i integreiddio gwaith amaethyddol a choedwigaeth a pharhau i bori'r tir am oes y contract.

Noddir GWC ar y cyd â Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn Ewropeaidd fel rhan o Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru - Raglen Datblygu Gwledig Cymru 2014-2020.

Rheolir GWC gan Reoliadau Rhaglenni Datblygu Gwledig (Cymru) 2014 OS rhif 3222 (cy.327) sy'n gymwys i Raglenni Datblygu Gwledig, Rheoliadau'r Cyngor (EU) rhif 1305/2013, 1303/2013 ac (EU) rhif 1306/2013, Rheoliad y Comisiwn (EU) rhif 808/2014 ac (EU) rhif 809/2014 a Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 640/2014 ac 807/2014 (fel y'u diwygir o dro i dro). Mae copïau o'r Rheoliadau ar gael ar-lein yn www.llyw.cymru neu gallwch ofyn i Ganolfan Gyswilt i Gwsmeriaid Taliadau Gwledig Cymru am gopïau caled.

Adran B – Pwy sy'n gymwys

I fod yn gymwys am GWC, rhaid:-

- Eich bod wedi cofrestru fel cwsmer gyda RPW ac wedi cael Cyfeirnod Cwsmer (CRN).
- Byddwch wedi cofrestru'ch tir ar System Adnabod Parseli (LPIS) Taliadau Gwledig Cymru a fod genych rheolaeth lawn o'r tir pan yr ydych yn cyflwyno'r datganiad o ddiddordeb . Nid oes yn rhaid ichi fod yn ffermwr i wneud hyn.
- Bod gennych o leiaf 0.25 hectar o dir cymwys.
- Mai dim ond chi sy'n hawlio cynlluniau Cymorth Ewropeaidd (e.e. Cynllun Taliad Sylfaenol a Glastir) ar y tir.
- Bod gennych reolaeth lwyr ar y tir am oes y contract a thros gyfnod yr ymrwymiad.
- Eich bod yn berchen ar dir preifat neu gyhoeddus, yn gyngor neu'n gymdeithas, gan gynnwys grŵp cymunedol sy'n plannu ar dir cyhoeddus.

Pa dir sy'n gymwys

I fod yn gymwys am contract GWC, rhaid i'r tir fodloni'r amodau canlynol:

- Bydd yn gaeau sy'n 0.1ha neu fwy o faint, y cyfan yng Nghymru. Pwysig: nid yw'r gair cae yn golygu fod yn rhaid iddo fod yn dir amaethyddol.
- Nid yw'n goetir, mae hyn yn cynnwys ardaloedd a ddangosir ar Rhestr Cenedlaethol Coedwigoedd Cyfoeth Naturiol Cymru.
- Ni chaiff ei ddefnyddio yn ystod oes y contract creu coetir i dyfu coed Nadolig na chnwd biomas cylchdro byr. Mae cylchdro byr yn golygu llai nag 8 mlynedd.
- Os ydych yn dewis yr opsiwn amaeth-goedwigaeth, rhaid parhau i bori'r tir am oes y contract a'r ymrwymiad.
- Bydd pob corff perthnasol e.e. Cyfoeth Naturiol Cymru, CADW wedi rhoi caniatâd i blannu ar safleoedd dynodedig yn unol â Safon Goedwigoedd y DU.
- Ddim wedi cofrestru fel tir comin oni bai fod caniatâd wedi cael ei dderbyn o dan adran 38 o'r Deddf Tir Comin 2006, neu fod cadarnhad ysgrifenedig wedi cael ei rhoi gan Gweinidogion Cymru nad oes angen caniatâd o dan adran 38, cyn cyflwyno'r Datganiad o Ddiddordeb.

Ffynonellau ariannu eraill

Os ydych yn cael taliad o le arall ar gyfer y gwaith y mae GWC hefyd yn eich talu amdano, mae hynny'n golygu'ch bod yn cael eich talu ddwywaith. Nid yw hyn yn ganiataol o dan y cynlllyn hwn. Mi fedr hyn gynnwys taliadau oddi wrth y Gronfa Natur.

Nid yw tir sydd o dan contract Glastir Uwch (GA) sydd a opsiwn rheoli blynyddol yn gymwys am GWC dros gyfnod y contract GA.

Bydd tir sydd a opsiwn rheoli blynyddol o dan Glastir Sylfaenol (GE) yn gyffredinol ddim yn gymwys am Creu Coetir Glastir. Fedr y tir fod yn gymwys i Creu Coetir Glastir drwy symud y tir allan o'r opsiwn rheoli blynyddol a bod y contract GE dal i gynnwys y lefel pwyntiau angenrheidiol i aros yn gymwys.

Medr tir sydd o dan contract Glastir Organig fynd i mewn i contract Creu Coetir Glastir. Er mwyn gwneud hyn bydd rhaid i'r cwsmer wneud cais i dynnu y tir allan o'r contract organig drwy ei cyfrif RPW ar-lein. Yn ddibynnol ar gymeradwyaeth Llywodraeth Cymru, caiff y tir ei dynnu allan o eich contract Glastir Organig ar y cyntaf o Ionawr 2017. Ni fedr gychwyn plannu cyn y dyddiad hwn.

Nid yw tir sydd o dan opsiwn plannu Grantiau Bach Glastir yn gymwys ar gyfer GWC.

Os gwelir eich bod yn, neu'ch bod wedi cael arian o le arall i gynnal ymrwymadau GWC, gallech gael cosb ariannol, gorfod talu'r arian yn ôl gyda llog ac o bosibl dod a'r contract i ben.

Cod Carbon Coetiroedd

Trwy blannu coed, cymerir carbon deuocsid o'r awyrgylch. Mae Cod Carbon Coetiroedd yn eich annog i fasnachu carbon a galli'r coed a blannir o dan GWC fod yn gymwys fel prosiect carbon coetiroedd. O dan y cod carbon coetiroedd, rhaid i'r rheini sy'n rhestru unedau carbon coetiroedd ar gyfer eu masnachu ddangos bod yr arian carbon y gofynnir amdano yn arian ychwanegol angenrheidiol ar gyfer y prosiect creu coetir. Mae'r prawf "arian ychwanegol" hwn yn sicrhau nad ydych yn cael eich talu ddwywaith a chyn belled a'ch bod wedi bodloni'r prawf, nid oes perygl o ariannu dwbl.

Rhaid i bob prosiect sy'n dewis opsiwn Coetir Brodorol – Carbon Glastir gofrestru ei plannu gyda'r Cod Carbon Coetiroedd. Er mwyn gweinyddu'r cofrestru bydd Llywodraeth Cymru, ar ôl derbyn eich caniatâd yn gyrru ymlaen holl wybodaeth am blannu Carbon a manylion cwsmer ymlaen i'r Tim Cod Carbon Coetiroedd yn dilyn cadarnhad o orffen y gwaith. Bydd methiant i gofrestru yn arwain i daliadau gael ei dal yn ôl neu adolygu'r contract er mwyn adfer unrhyw daliadau yn ymwneud a opsiwn Coetir Brodorol – Carbon a wnaed, yn cynnwys ble'n briodol y taliad am y Cynllun.

Cewch fwy o wybodaeth yn www.forestry.gov.uk/carboncode. Cofrestru gyda'r cod yw'r cam cyntaf ar gyfer dilysu'r unedau carbon coetiroedd a gynhyrchir gan eich prosiect. Mae'r cam cyntaf hwn yn golygu cyfrif faint o garbon y bydd y prosiect yn ei 'ddal' dros oes y prosiect.

Adran C – Grantiau Creu Coetir Glastir

Gwaith Cyfalaf

Os cewch chi eich dewis ar gyfer GWC, bydd gofyn ichi baratoi Cynllun Rheoli sy'n cydymffurfio â Safon Goedwigoedd y DU ([Comisiwn Coedwigaeth – Safon a Chanllawiau Coedwigaeth y DU](#)). Caiff y Cynllun Creu Coetir ei wirio gan Cyfoeth Naturiol Cymru. Ar ôl i'ch cynllun rheoli gael ei gymeradwyo gan Llywodraeth Cymru, gallwch gynnwys yr eitemau Gwaith Cyfalaf cymwys sydd wedi'u rhestru arno yn eich Contract Creu Coetir Glastir. Mae'r adran hon yn trafod yr eitemau Gwaith Cyfalaf a'r taliadau cynnal a phremiwm sydd ar gael o dan y GWC.

- Grantiau sefydlu i blannu coed. Bydd deiliad y contract yn hawlio'r grant ar ôl plannu'r coed. Gweler Tabl 1 am fanylion y categorïau o goetir a'r grantiau.
- Grant ffensio o £3.48/metr cyn belled â'ch bod yn bodloni manylebau technegol Glastir ar gyfer ffensys. Bydd y ffens yn cadw da byw allan o'r tir sydd newydd ei blannu â choed. Gallwch gryfhau'r ffens i gadw ceirw a gwingod allan. Chi fydd yn gorfod talu am hynny ond rhaid iddi fod yn ychwanegol at y ffens stoc safonol.
- Pwysig: Mae'n bosibl y bydd tir y plannwyd coed arno trwy GWC yn gymwys am BPS am oes y contract cyn belled ag y cafodd y tir ei ddefnyddio yn 2008 i hawlio SPS tra bod eich ymrwymiad i goedwigo'r tir sydd oddi fewn y contract yn weithredol. Rhaid defnyddio codau cnydau penodol wrth hawlio BPS o dan yr amgylchiadau hyn. Darllenwch lyfr rheolau'r diweddaraf Ffuflen Gais Sengl (SAF) am y manylion llawn. Bydd ond yn gymwys am y BPS tra bo'r tir yn parhau mewn cynllun amaeth-amgylcheddol a'ch bod yn derbyn y taliadau cynnal a phremiwm.

Grant Amaeth-Goedwigaeth

- Ffordd integredig o reoli tir yw amaeth-goedwigaeth, gyda'r coed a'r ffermio yn cyd-fodoli i roi manteision lu.
- Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gynnig amrywiaeth hyblyg o opsiynau ar gyfer cynnal coetiroedd fferm. Mae GWC yn gam cyntaf trwy roi'r hyblygrwydd ichi, wrth ddylunio coetir, i allu creu stribedi cysgodi a grwpiau o goed mor fach â 0.1ha mewn bloc unigol. Rydym yn ategu hyn trwy gynnig opsiwn amaeth-goedwigaeth ar y ffurflen Mynegi Diddordeb. Mae'r opsiwn yn caniatáu ichi blannu 80 o goed gwasgaredig yr hectar ar dir pori parhaol sy'n cael ei bori at lefel stocio sydd o leia'n nodweddiadol o'r tir dan sylw am oes y contract. Pennir y lefelau stocio yn eich contract.

- Os ydych yn gwneud cais am grant Amaeth-goedwigaeth, bydd angen ichi brofi trwy'ch cynllun rheoli Creu Coetir bod eich cynnig yn un da, a'i fod wedi'i integreiddio i'ch busnes ffermio am y tymor hir.
- Gweler Tabl 1 i weld manylion y grant Amaeth-Goedwigaeth. Rhaid i'r tir fod yn dir pori parhaol a rhaid parhau i'w bori. Cewch gynaeafu silwair neu wair ar y tir. Diben yr opsiwn amaeth-goedwigaeth yw'ch helpu i sefydlu system amaethyddol newydd – nid grant plannu coed yn unig mohono.
- Mae'r grant yn talu am y gwaith plannu, am ffensio, am amddiffyn y nifer gofynnol o goed unigol ac am ofalu amdany'n nhw tan iddynt gydio ond gan gynnal gweithgarwch ffermio ar y tir yr un pryd am oes y contract.
- Bydd taliad Cynhaliaeth blyneddol ar gael i'w hawlio am y 5 mlynedd gyntaf. Bydd hyn ar gael yn y flwyddyn galendr ddilynol i'r flwyddyn a gyflawnwyd y gwaith sefydlu.
- Ni thelir taliad premiwm ar y tiroedd hyn gan y byddwch yn parhau i gynhyrchu cynnyrch amaethyddol arnynt a bod gofyn i'r coed ymsefydlu fel system amaeth-goedwigaeth am pum mlynedd ar ôl eu plannu.
- Rhaid cadw'r tir o dan system amaeth-goedwigaeth am bum mlynedd ar ôl blwyddyn sefydlu'r coed.
- Bydd gofyn ichi gadw dyddiadur stocio i gofnodi'r lefelau pori bob blwyddyn. Bydd rhaid i'r cofnodion yma gael ei cynnal ar lefel caeau dros gyfnod llawn y contract
- Bydd disgwyl i'r tir sy'n cael ei blannu o dan y Mesurau Amaeth-Goedwigaeth fodloni'r rheolau traws gydymffurfio. Mae hyn yn cynnwys cadw'r tir mewn cyflwr amaethyddol ac amgylcheddol da. Gallech gael eich cosbi am dorri'r safonau.

Os ydych yn plannu coed ar wasgar ar gae o dan y mesur Amaeth-Goedwigaeth, bydd y cae hwnnw'n dal i fod yn gymwys am BPS, ond rhaid tynnu arwynebedd y coed sydd wedi'u ffensio o arwynebedd y cae a chyn belled â bod llai na 100 o goed gwasgaredig, gan gynnwys y coed oedd yno eisoes. Bydd angen didyniad am boncyffion os yw'r arwynebedd a gaiff ei gyflenwi gan y boncyffion yn fwy na 50m². Darllenwch lyfryn rheolau'r diweddaraf SAF i weld sut mae asesu caeau â choed.

TABL 1 CATEGORI O GOETIR, Y MANYLEBAU A CHYFRADDAU GRANT CYNLLUN CREU COETIR GLASTIR

Categori o Goetir	Rhif Gwaith Cyfalaf Glastir	Manylebau	Taliad plannu newydd £ yr ha	Taliad Cynnal Blynyddol £ yr ha	Taliad Premiwm Blynyddol £ yr ha
Coetir Cymysg Gwell	803	<ul style="list-style-type: none"> O leiaf 5 prif rywogaeth (o leiaf 10% o bob un) O leiaf 25% yn goed llydanddail, g.g. llwyni prenaidd Llwyni prenaidd ddim yn fwy na 10% Dim un rhywogaeth unigol yn fwy na 50% Dwysedd stocio 2,500/ha 	3,600	60 (12 Mlynedd)	350
Coetir Brodorol - Carbon	802	<ul style="list-style-type: none"> Cymysgedd o rywogaethau brodorol Stoc plannu o darddiad addas* Caniateir hyd at 20% o lwyni prenaidd Dwysedd stocio 2,500/ha <p>Rhaid ichi gofrestru'ch cynllun plannu newydd gyda'r Cod Carbon Coetiroedd.</p>	4,500	60 (12 Mlynedd)	350
Coetir Brodorol – Bioamrywiaeth	801	<ul style="list-style-type: none"> Rhywogaethau brodorol – dylai'r cymysgedd fod yn frodorol i'r safle a dylid cadw at Gynllun Gweithredu'r Cynefin (coed deri'r ucheldir, gelltydd collddail cymysg yr iseldir), ond efallai y bydd amodau lleol yn gofyn yn wahanol. Stoc plannu o darddiad addas* Caniateir hyd at 20% o lwyni prenaidd Gwasgariad clystyrog – bylchau rhyngddynt yn amrywio Dwysedd stocio 1,600/ha 	3,000	60 (12 Mlynedd)	350
Amaeth-Goedwigaeth – coed gwasgaredig	804	<ul style="list-style-type: none"> 80 o goed yr hectar Ddim yn gymwys am grant ffensio Ddim yn gymwys am y taliad Premiwm 	1,600	30 (5 Mlynedd)	N/A
Ffensio	595	Ffens postyn a weiren a netin ar gyfer stoc	3.48/metr		

Nodiadau ynghylch Tabl 1

- Mae map cyfleoedd Glastir Creu Coetir, sydd yn dangos rhwystredigaethau sensitifeddau sydd yn gysylltiedig a'r safle plannu ar gael ar [Wefan Lle](#).
- Mae canllawiau cymorth ar gyfer GWC hefyd ar gael ar [Wefan CNC](#).
- Rhaid dewis coed sy'n addas i amodau'r safle. Peidiwch â phlannu coed llarwydd, onnen neu goed eraill sy'n cael eu bygwth gan glefyd.
- Dilynwch canllawiau [dalgyloedd sy'n sensitif i asid](#) ar wefan CNC mewn dalgyloedd sy'n sensitif i asid sydd mewn risg ac yn methu.
- Ni ddylai mwy na 10% o'r coed ar lan afon sydd o risg / neu yn methu dalgyloedd sy'n sensitif i asid fod yn goed gwern, hynny am eu bod yn gallu cyfrannu at asideiddio.
- Mae coed (diamedr o 8cm neu drosodd) a prysg (ardaloedd o goed sydd heb ffurfio'n llawn a llwyni sydd yn anaddas ar gyfer trosi i bren) sy'n bodoli'n barod yn gynefin pwysig a ni ddylai gael ei glirio cyn plannu. Bydd angen Asesu'r Effeithiau Amgylcheddol (amaethyddol) i gael gwared o'r rhain cyn cychwyn y gwaith.
- Os oes cynefinoedd y rhoddir blaenoriaeth iddynt ar y tir a bwriedir plannu arno wedi ei dinistrio car ôl 2002, bydd y cais GWC yn cael ei gwrthod gan y bydd yn mynd yn groes i Rheoliadau Asesu'r Effeithiau Amgylcheddol (Amaethyddiaeth) (Cymru) 2017.

Taliad Premiwm

Taliad arwynebedd yw'r Taliad Premiwm. Ei fwriad yw digolledu ffermwyr am yr incwm maen nhw'n ei golli drwy ddarfyddiad cynhyrchu amaethyddol. Mae taliad o £350/ha ar gael am 12 mlynedd. Nid yw ar gael ar gyfer y categori plannu Amaeth-Goedwigaeth.

I gael taliad Premiwm, rhaid cyflwyno SAF blynyddol trwy RPW ar-lein a hawlio ar bob cae cymwys sydd yn eich contract.

Taliad Cynnal

Taliad i ofalu am y coed newydd am 12 mlynedd y contract yw'r Taliad Cynnal. Mae taliad o £60/ha ar gael am 12 mlynedd. Cynigir y taliad am 5 mlynedd o dan y categori Amaeth-Goedwigaeth ond nid oes modd ei dalu ar gyfer tir cyhoeddus.

I fod yn gymwys ar gyfer hawlio taliad Cynnal, bydd angen i chi gyflwyno SAF yn flynyddol drwy eich cyfrif RPW Ar-lein a hawlio yn erbyn pob cae sydd oddi fewn eich contract.

Mae Cynnal yn cynnwys chwynnu, plannu coed newydd yn lle'r rhai sy'n marw ac archwilio'r coed yn rheolaidd. Bydd angen i chi gadw dyddiadur gwaith i gofnodi'r gwaith cynnal rydych yn ei wneud bob blwyddyn. Rhaid i'r cofnodion yma gael ei cynnal ar lefel caeau dros gyfnod llawn y contract.

Rydym yn disgwyl i chi gynnal y coed rydych wedi'u plannu yn unol â'r arferion cyffredin a chynaliadwy ar gyfer rheoli coed. Rhaid amddiffyn y coed rhag difrod, gan chwyn, pryfed, plâu ac anifeiliaid pori fel cwingod, ysgyfarnogod ac, ar gyfer amaeth- goedwigaeth, defaid. Bydd disgwyl i chi chwynnu'n achlysurol a phlannu coed newydd yn lle coed marw. Pan fyddwn yn archwilio'ch coed, byddwn yn disgwyl gweld eu bod wedi cydio'n briodol. Dylent gynyddu'n rhesymol yn eu uchder bob blwyddyn fel eu bod 5 – 6 troedfedd (1.5 – 1.8m) o daldra neu fwy erbyn eu bod yn 5 oed. Ni ddylai fod chwyn o gwmpas bôn y goeden am y dair mlynnyddoedd cyntaf yn dilyn hawliad gwaith cyfalaf am blannu. Ni ddylai fod olion pori arni nag olion bod da byw wedi bod yn pori ar dir di-stoc. Dylech blannu coed newydd yn lle'r rhai sy'n methu. Cewch gyngor ar sut i ofalu am eich coed ar www.llyw.cymru.

Yr arwynebedd lleiaf ar gyfer y gwaith plannu newydd

- Rhaid i'r llain ar gyfer plannu coed newydd fod o leiaf 0.25ha o faint, ac ni ddylai'r un bloc o goed fod yn llai na 0.1ha.
- Nid oes lled lleiaf ond rhaid ffensio'r coed a'u hamddiffyn rhag porwyr a rhaid i ddyluniad y coetir fod yn gyson â'r Safon Goedwigaeth.
- Caiff y safle o goed newydd fod mor fawr ag yr hoffech iddo fod.

Cadw stoc allan

Os yw'n ofyniad cadw stoc allan, rhaid gofalu nad oes stoc ar safle'r coed newydd am oes eich contract GWC.

Llennyrch

Os oes gennych ddarnau agored gwasgarog o dir, heb eu plannu na'u mapio (llai na 0.1ha) ar eich safle plannu, cyn belled nad ydynt yn fwy na 15% o'i arwynebedd, cewch eu cynnwys. Os yw'r llennyrch hynny'n fwy na 0.1ha o faint, rhaid eu mapio a pheidio a'u cynnwys wrth gyfrif arwynebedd eich safle ond rhaid eu nodi ar eich cynllun rheoli Creu Coetir. Bydd gofyn ichi blannu'r coed yn dynnach at ei gilydd mewn ambell fan i wneud i fyny am y darnau sydd heb eu plannu ac i sicrhau'ch bod yn plannu'r nifer gofynnol o goed yn unol a'ch contract (gweler Tabl 2).

Tabl 2 – Bylchau rhwng coed yn ôl y ganran sy'n llennyrch

Dwysedd stocio o 2,500 o gyffion yr hectar (Cymysgedd brodorol Carbon a choetir cymysg gwell)

% yn llennyrch	Bylchau m x m	Cyffion/ha yn yr arwynebedd net
0%	2.00	2,500
5%	1.95	2,631
10%	1.90	2,777
15%	1.84	2,941

Tabl 3 Dwysedd stocio o 1,600 o gyffion yr hectar (Coetir Brodorol – Bioamrywiaeth)

% o dir agored	Bylchau m x m	Cyffion/ha yn yr arwynebedd net
0%	2.50	1600
5%	2.44	1684
10%	2.37	1778
15%	2.30	1882

Coed a llwyni sy'n bod eisoes

Mae gwerth amgylcheddol mawr i'r coed a'r llwyni sydd eisoes yn tyfu ar y safle ac ni ddylech eu clirio ar gyfer plannu coed newydd ond dylech eu hymgorffori yn eich cynllun plannu. Bydd angen ichi fapio coed gwasgaredig fel y llennyrch os oes mwy na 0.1ha.

Adran D – Sut i wneud Cais

Mynegi Diddordeb

Mae ffurflen Mynegi Diddordeb GWC ar RPW ar-lein.

Os ydych yn llenwi'r ffurflen fel asiant ar ran cleient, bydd gofyn ichi gofrestru fel asiant Taliadau Gwledig Cymru. Os nad ydych wedi gwneud hyn eto, rydym yn eich cynghori i llenwi'r ffurflen Manylion Cwsmeriaid ar gyfer Asiantwyr/Undebau Ffermwr a'i dychwelyd atom ar unwaith. Cewch gopi o'r ffurflen ar www.llyw.cymru/rpwarlein. Pan wnaiff y ffurflen gyrraedd, byddwn yn anfon Cyfeirnod Asiant (CRN Asiant) a Chod Defnyddio RPW Ar-lein atoch. Bydd angen ichi hefyd llenwi'r Ffurflen Ganiatâd i Gymdeithasau i gytuno ar eich rolau gyda'ch cleient. Mae'r ffurflen hon ar gael ar www.llyw.cymru/rpwarlein.

Os ydych yn llenwi'r ffurflen eich hun ac nad oes gennych CRN neu god defnyddio RPW ar-lein, ffoniwch y Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid ar 0300 062 5004 **ar unwaith**.

Os ydych eisoes wedi cofrestru gydag RPW ar-lein, ewch at eich ffurflen mynegi diddordeb GWC drwy'r sgrin 'Ceisiadau a Hawliadau'.

Mae copi o'r canllaw ar sut i Fynegi Diddordeb ar-lein ar gael ar www.llyw.cymru/rpwarlein. Os oes angen help arnoch i llenwi'r ffurflen mynegi ddiddordeb ar-lein neu os nad ydych yn gallu ei llenwi ar-lein, cysylltwch â'r Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid **cyn gynted ag y medrwch** i drafod y cymorth digidol sydd ar gael ichi.

Dewis

Bydd Llywodraeth Cymru'n defnyddio gwybodaeth ddaearyddol i roi sgôr i bob ymgeisydd sy'n Mynegi Diddordeb. Bydd y sgôr yn seiliedig ar ffiniau'r caeau rydych wedi'u cynnwys yn eich ffurflen mynegi diddordeb. Y rheswm am hyn yw am na ellir penderfynu'n derfynol ar ddiwyg a dyluniad y coetir tan i'r cynllun rheoli gael ei lunio yn ddiweddarach yn y broses. Caiff pob cae ei asesu yn ôl nifer o haenau mapio sy'n cynrychioli'r cyfleoedd a ddaw yn sgil creu'r coetir. Bydd map pdf yn dangos y sgôr posibl o greu coetir ar gael ar-lein. Caiff yr haenau sgorio eu newid o dro i dro i adlewyrchu unrhyw wybodaeth newydd a geir am y cyfleoedd i greu coetir ac wrth gaboli'r dystiolaeth y mae'r haenau'n seiliedig arni.

Cyflwyno cais – proses y Cynllun Creu Coetir

Ar ôl gorffen y broses ddewis, anfonir neges atoch i ddweud a ydych wedi cael eich dewis ar gyfer y rownd yma o GWC. Mae'n bosibl y cewch eich rhoi ar y rhestr wrth gefn. Os nad yw eich Mynegiant o Ddiddordeb wedi llwyddo, cewch neges trwy eich cyfrif RPW ar lein yn egluro'r rhesymau pam.

Bydd gofyn ichi ddewis cynlluniwr coetir o'r rhestr i baratoi cynllun rheoli Creu Coetir. Bydd tâl o £800 ar gael cyn belled â bod eich cynllun yn cael ei gymeradwyo'n llwyddiannus gan NRW a gaiff y plannu ei gwblhau fel a danlinellir yn y contract.

Bydd y cynlluniwr coetir yn llunio'r cynllun rheoli fydd yn disgrifio'r broses ar gyfer asesu, cynllunio a chreu coetir newydd, gan gynnwys system amaeth-goedwigaeth, yn unol â'r Safon Goedwigoedd y DU. Fe welwch restr o Gynllunwyr Coetiroedd cymeradwy ar (www.llyw.cymru/glastir).

Byddwn yn anfon map digidol pdf atoch o'r caeau rydych wedi'u nodi ar eich mynegiant o ddiddordeb a chopi o dempled cynllun rheoli Creu Coetir i helpu'ch cynlluniwr coetir.

Bydd templed y Cynllun Creu Coetir, y llyfryn rheolau a'r canllaw mapio i gyd ar gael ar RPW Ar-lein. Ni fyddwn yn gallu gweithio ar dempledi na mapiau eraill, felly peidiwch â'u hanfon atom. Byddwn yn gorfod eu gwrthod.

Yn ystod cyfnod y Cymunedau Gwledig Llywodraeth Cymru - Rhaglen Datblygu Gwledig (2014-2020), gallwch wneud cais am grant i baratoi dau gynllun rheoli Creu Coetir gan ddefnyddio'r un CRN.

Os oes gennych ddaliad mawr gwasgaredig o dan yr un CRN, mae'n bosibl y gallwn gytuno i dalu am gynlluniau rheoli ar gyfer ffermydd gwahanol o fewn eich daliad. Cysylltwch â Llywodraeth Cymru trwy'r Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid ar 0300 0625004.

Gwnaiff Llywodraeth Cymru ond ariannu 2 Cynllun Creu Coetir fesul Cwsmer. Os yr ydych wedi derbyn 2 daliad am hawliadau Gynllun Creu Coetir, medrwyh cario mlaen a mynegi diddordeb eto ond ni fyddwch yn gymwys i dderbyn taliadau am ffioedd olynol a godir gan eich Cynlluniwr.

Ymgynghori

Mae Glastir Creu Coetir yn gofyn am ymatebion ymgynghori gan ymgynghorwyr statudol e.e. CADW a ymgynghorwyr â-natudol e.e. Ymddiriedolaeth Archeolegol, os wnaiff sensitifwydd gwmpo oddi fewn neu yn gyfagos i'r ardal creu coetir. Bydd angen i'r cynlluniwr coetir ddarparu caniatâd oddi wrth y cyrff perthnasol pan yn plannu oddi fewn safle dynodedig, megis Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA/SSSI) neu Heneb Restredig (SAM). Efallai y bydd angen caniatâd arall arnoch os gallai'ch cais effeithio ar rywogaeth sy'n cael ei gwarchod neu gorff dŵr.

Cyfranogiad y Cyhoedd

Mae angen i chi, neu y Cynlluniwr sydd yn gweithio ar eich rhan, gynnwys adroddiad ar cyfranogiad y cyhoedd. Mae cysylltu gyda cymdogion sydd a diddordeb, **yn benodol cymdogion cyfagos**, yn gynnwys yn y broses cynllunio creu coetir yn gyfle i ddarparu

gwybodaeth ar y bwriadau ag o bosib osgoi problemau a gwrthdaro. Eich cyfrifoldeb chi fydd i sicrhau fod y lefel addas o gyfranogiad gyda'r cyhoedd yn cael ei cario allan, hyd yn oed os mae'r cynlluniwr fydd yn gwneud hyn ar eich rhan. Pan gaiff y cynllun GWC ei gyflwyno, dylai'r cynlluniwr sicrhau fod y wybodaeth sydd wedi cael ei hel oddi wrth y cyhoedd, a all gael pryderon dilys ynglŷn a'r bwriad i blannu, gael ei ychwanegu..

Ar gyfer pob cais Glastir Creu Coetir mae angen ymatebion gan unigolion ble bydd ei eiddo yn cael ei effeithio , yn enwedig eiddo a fydd yn ffinio a'r plannu newydd, a grwpiau gyda diddordeb e.e. cymdeithasodd pysgota lleol a grwpiau "Ffrindiau o" cymunedol. Fel rhan o unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus neu cymunedol mae'n rhaid i'r cynllun Glastir Creu Coetir tanlinellu **pryd** y gwnaethoch chi neu'r cynlluniwr coetir ymgynghori gyda'r unigolion a grwpiau gyda diddordeb, **sut cafwyd eu ymgynghori** (e.e. digwyddiadau cyhoeddus, tafleni gwybodaeth, o ddrws i ddrws), **am ba hyd aeth yr ymgynghoriad ymlaen a phwy wnaeth ymateb**. Ni wnaiff Llywodraeth Cymru neu Cyfoeth Naturiol Cymru ymgynghori eraill yn uniongyrchol ar eich rhan. Mae cyfrifoldeb arnoch chi i wneud hyn neu sicrhau bod eich cynlluniwr yn ei wneud ar eich rhan.

Os yw'r cynllun creu coetir dros y drothwy Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol EIA, rydym yn cynghori chi neu eich cynlluniwr coetir i hysbysu y Cyngor Cymunedol neu Plwyfol ynglŷn a'r bwriad. Mae map o'r lleoliad a gwybodaeth ar faint, math o blannu a cyfrannau rhywogaethau coed yn wybodaeth defnyddiol yw ddarparu.

Mae digwyddiad cyfranogiad y cyhoedd yn argymelledig ar gyfer cynlluniau creu coetir mawr, yn enwedig ble mae'r cynllun wedi ei leoli yn agos i gymuned. Mae hyn yn gyfle da i hysbysu pobl lleol ynglŷn a'r cynllun creu coetir yn ystod cyfnod cynnar y broses dylunio a darparu gwybodaeth, yn cynnwys mapiau a bwriad plannu. Fe fydd gennych chi neu y cynlluniwr coetir yr hyblygrwydd i wneud newidiadau i'r bwriad os oes unrhyw pryderon dilys penodol e.e cyflenwadau dwr preifat.

Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (EIA)

Cyfoeth Naturiol Cymru yw'r awdurdod cymwys i asesu coedwigo o dan y Rheoliadau Asesu Effaith Amgylcheddol (Coedwigaeth) (Cymru a Lloegr) (Newid) 2017. Mae cynlluniau Creu Coetir Glastir sydd dros trothwy yr Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol angen barn Asesiad Effaith Amgylcheddol (Coedwigaeth) gan CNC cyn feder blannu gychwyn.

Mae'r rheoliadau'n pennu trothwyon ac os fydd unrhyw newidiadau sylweddol rhwng mynegi diddordeb a cynnig contract mae'n bosib caiff y cynnig ei dynnu'n ôl. Caiff unrhyw niwed amgylcheddol ei gyfeirio i'r awdurdod perthnasol.

Er mwyn gwneud yn siŵr bod arian y RhDG yn cael ei reoli'n effeithiol, bydd Llywodraeth Cymru yn disgwyl ichi baratoi cynllun rheoli Creu Coetir a'i gyflwyno i ddilysydd y GWC gan roi digon o amser ichi blannu'r coed yn y tymor plannu nesaf. Ar gyfer y rownd Mynegi Diddordeb hon, bydd y llythyr dewis yn nodi'r dyddiad cau ar gyfer cyflwyno cynllun.

Cyflwyno'ch cynllun rheoli Creu Coetir Glastir

Rhaid cyflwyno'ch cynllun rheoli Creu Coetir Glastir, y map digidol wedi'i farcio ac unrhyw ddogfennau ategol i Lywodraeth Cymru erbyn y dyddiad a nodir ar y negesr dewis a dderbyniwyd trwy'ch cyfrif RPW Ar-lein.

Asesu'ch cynllun rheoli Creu Coetir Glastir

Cyfoeth Naturiol Cymru fydd yn asesu'ch cynllun rheoli Creu Coetir. Rhaid i'r cynllun:-

- Gydymffurfio â Safonau Goedwigaeth y DU - www.forestry.gov.uk/ukfs.
- Rhoi gwerth ein harian inni.
- Cadw at reolau'r Cynllun Coetiroedd Glastir.

Os na fydd eich cynllun rheoli Creu Coetir yn cydymffurfio â'r gofynion hyn, bydd y dilysydd, oddi fewn yr amser a benodwyd, yn ei ddychwelyd i'r cynlluniwr nes ei fod yn cydymffurfio.

Cynnig Contract

Unwaith caiff eich cynllun Creu Coetir ei wirio can Cyfoeth Naturiol Cymru, ac yna ei gymeradwyo gan Llywodraeth Cymru byddwn cynnig contract GWC. Bydd gofyn i chi gytuno'r contract ar lein **o fewn 14 diwrnod**.

Mae'r cyfleuster Derbyn Ar-lein yn cael ei ddefnyddio i alluogi Cwsmeriaid i dderbyn eu Contract drwy eu cyfrif RPW ar-lein. Gwnewch yn siŵr eich bod wedi actifadu eich cyfrif ar-lein erbyn galluogi chi i dderbyn ar-lein. O ganlyniad, os y dymunir, medrwch awdurdodi Asiant i dderbyn contract ar eich rhan.

Os byddwch yn penderfynu peidio â bwrw ymlaen â'ch cais neu os na fyddwch yn dychwelyd y contract mewn pryd, ni fyddwch yn cael gwneud cais am grant GWC am **ddwy flynedd** oni bai bod Llywodraeth Cymru yn cytuno o flaen llaw i addasu telerau eich contract.

Os byddwch yn tynnu'n ôl o'r contract cyn dyddiad ola'r contract, sef fel arfer 12 mlynedd ar ôl y flwyddyn pan gafodd y gwaith cyfalaf ei gwblhau, bydd yn rhaid ichi ad-dalu'r holl arian rydych wedi'i gael o dan contract GWC, gyda'r llog. Yn ogystal, **ni fyddwch yn cael gwneud cais am ddwy flwyddyn**.

Dechrau ar y Gwaith

Os gwelir eich bod wedi dechrau ar y gwaith cyn ichi arwyddo contract GWC, bydd Llywodraeth Cymru naill ai'n gwrthod y gwaith sydd wedi'i ddechrau neu'n terfynu'r contract a bydd yn rhaid ichi ad-dalu unrhyw daliadau rydych wedi'u cael. Enghraifft bod gwaith wedi'i ddechrau yw plannu heb ganiatâd ysgrifenedig Llywodraeth Cymru.

Hawlio Taliad

Cefnogaeth Cynllun Creu Coetir

I fod yn gymwys am daliad gymorth o £800 mae'n rhaid i gynllun a ddilyswyd arwain at blannu ar ôl i gontract GWC gael ei derbyn.

Unwaith mae Llywodraeth Cymru yn derbyn eich derbyniad o gontract ar-lein, fe fyddan yn gyrru ffurflen hawlio Cynllun GWC drwy eich cyfrif RPW ar-lein. Bydd angen cwblhau a dychwelyd y ffurflen. Unwaith fydden yn derbyn y ffurflen yn ôl, bydd eich hawliad yn gael ei ddilysu a'i phrosesu a'i thalu drwy cyfrif BACS.

Os na chaiff y plannu ei gwblhau, fel a nodir oddi fewn y contract, fe fydd Llywodraeth Cymru yn adennill y taliad. Yn o gystal, yn dilyn rheolau cyfredol y cynllun, ni fydd daliwr y contract yn gymwys i fynegi diddordeb pellach yn GWC am gyfnod o 2 flynedd gan nad yw'r plannu wedi ei gyflawni.

Os caiff y cynnig o gontract ei wrthod neu ni dderbynnir ymateb i'r cynnig, ni fydd yr cynllun dilys yn gymwys am gefnogaeth.

Hawlio Taliad Gwaith Plannu Newydd

Bydd taliadau gwaith cyfalaf GWC yn rhai safonol. I hawlio am waith cyfalaf sydd i'w orffen erbyn **31 Mawrth 2019**, rhaid hawlio ar ffurflen hawlio Gwaith Cyfalaf Creu Coetir Glastir trwy RPW Ar-lein erbyn **30 Ebrill 2019**. Os na fyddwch wedi hawlio'r taliad erbyn 31 Mawrth 2019, bydd gofyn ichi gyflwyno datganiad y cafodd y gwaith ei gyflawni. Am gymorth ar sut i gwblhau eich hawliad dilynwch canllawiau [Sut i lenwi eich ffurflen hawlio Gwaith Cyfalaf Glastir](#)

Hawlio Taliad Cynnal a Thaliad Premiwm

Taliad arwynebedd yw'r taliadau hyn, a rhaid eu hawlio bob blwyddyn ar y SAF. Byddwch yn gymwys i hawlio'ch taliad cynnal a phremiwm cyntaf yn y flwyddyn galendr gyntaf ar ôl blwyddyn plannu'r coed. Y dyddiad cau bob blwyddyn ar gyfer cyflwyno SAF yw 15 Mai. Mae ar gael ar RPW ar-lein. O dan rheolau Ewropeaidd, caiff y taliad ond ei wneud i'r rhai sydd yn berchen y contract.

Yn amodol ar gyhoeddi Rheoliadau Datblygu Gwledig newydd y Comisiwn Ewropeaidd ac unrhyw newidiadau i Raglen Datblygu Gwledig 2014-2020 o ganlyniad i newid y rheoliadau hynny, gallai'r contract GWC gael ei derfynu ddiwedd 2020 neu ar unrhyw adeg. Os gwneir hynny, ni fyddwn yn gofyn ichi ad-dalu unrhyw arian fydd wedi'i dalu ichi ond mae'n bosibl na

chawn dalu rhagor ichi neu gallem wneud taliad pellach ichi ar raddfa grant wahanol am waith rydych eisoes wedi'i wneud ond nad ydych wedi cael eich talu amdano eto.

Rhanddirymiad

Mewn rhai amgylchiadau, mae posibilrwydd y medr caniatáu rhanddirymiad i addasu termau neu dynnu'n ôl o eich contract. Caiff ceisiadau ei asesu yn ôl ei theilyngdod os na fedrwch gyflawni'r holl, neu ran, o'r gwaith erbyn dyddiad cwblhau eich contract.

Rhaid ichi ofyn i Lywodraeth Cymru drwy eich cyfrif RPW ar-lein am rhanddirymiad cyn gynted ag bydd problem yn codi, ac mewn amser ddigonol i alluogi ystyriaeth cyfiawn. Dylech hefyd roi tystiolaeth yn gefn i'ch cais am rhanddirymiad, yn cynnwys eich ymdrechion i gwblhau y gwaith yn ôl gofynion y contract.

Ble na chaiff rhanddirymiad ei derbyn, mae'n bosib bydd eich contract yn cael ei dynnu'n ôl a byddwch yn cael ei atal rhag mynegi diddordeb yn GWC am gyfnod o 2 flynedd.

Adran E – Newid y Contract

Trosglwyddo neu Werthu Tir sydd o dan Contract

Wrth arwyddo'ch contract GWC, rydych yn gwneud ymrwymiad am 13 blynedd (6 mlynedd yn achos y mesur Amaeth-Goedwigaeth). Os byddwch yn penderfynu gwerthu neu drosglwyddo'ch tir neu ran ohono yn ystod y cyfnod 13 neu 6 mlynedd o ymrwymiad, efallai y bydd gofyn ichi ad-dalu'r arian rydych eisoes wedi'i gael neu gael eich cosbi'n ariannol.

Os ydych am drosglwyddo contract GWC i feddiannydd newydd, rhaid cael cymeradwyaeth Llywodraeth Cymru. Os ydy'r meddiannydd newydd yn dewis cymryd eich ymrwymiad oddi arnoch a bod y tir yn dal yn gymwys, rhaid i'r meddiannydd newydd gadw at yr ymrwymiad ar y tir hwnnw am weddill cyfnod y contract. Dylid gofalu fod y meddiannydd newydd yn gwybod am yr ymrwymiad cyn cytuno i gymryd y tir dan sylw.

Ar ôl trosglwyddo neu werthu rhan o'r tir, rhaid i unrhyw dir rydych wedi'i gadw ac sy'n dal yn rhan o'ch contract gwreiddiol barhau i fodloni'r amodau o ran bod yn gymwys. Os nad yw, bydd gofyn ichi ad-dalu pob taliad a wnaed ar y tir hwnnw, ynghyd â'r llog. Os ydych yn trosglwyddo neu'n gwerthu unrhyw dir sy'n rhan o'ch contract, yna rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru trwy lythyr o fewn 30 diwrnod ar ôl i hynny ddigwydd. O beidio â rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru, byddwch yn debygol o gael eich cosbi.

Os byddwch yn trosglwyddo neu'n gwerthu tir sydd o dan contract a bod Llywodraeth Cymru'n credu bod amcanion GWC wedi'u tansailio o'r herwydd, gallai derfynu'r contract ac efallai y bydd yn rhaid ichi ad-dalu pob taliad ynghyd â'r llog.

Newid y Tir a'r Gofyn i'n Hysbysu am Newidiadau i'r Tir

Rhaid i chi roi gwybod i Lywodraeth Cymru am newidiadau i'ch caeau o fewn 30 diwrnod ar ôl i'r newid ddigwydd. Gallai'r newidiadau hynny gynnwys:

- Cofrestru caeau nad ydynt wedi'u cofrestru gydag IACS o'r blaen (h.y. caeau heb eu cofnodi ar y Ffurflen Gais Sengl (SAF))
- Rhannu caeau yn barhaol
- Uno caeau yn barhaol
- Newid ffiniau caeau
- Newid nodweddion parhaol caeau.

Hefyd, rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru o fewn y terfyn o 30 diwrnod ar ôl iddo ddigwydd os ydy meddianwyr y tir gan gynnwys perchennog newydd neu denantiaeth newydd, yn newid.

Rhaid rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru am y newidiadau hyn drwy ddefnyddio cyflwyster Rheoli Fy Nhir (MML) ar eich cyfrif RPW ar lein cyn pen 30 diwrnod ar ôl i'r newid ddigwydd.

Newidiadau i'r Ddeddfwriaeth (gan gynnwys Dehongliadau Newydd)

Mae Rheoliadau Ewrop yn cael eu newid o dro i dro. Bydd yn rhaid ichi gydymffurfio â'r newidiadau hynny ar ôl i Lywodraeth Cymru roi gwybod ichi amdanyn nhw.

Newidiadau i Reolau'r Cynllun

Efallai weithiau, bydd angen newid eich contract yn cynnwys graddfa taliadau. Er enghraifft, efallai y bydd angen diweddarau'r amodau rheoli yn sgil ymchwil wyddonol newydd, newid rheolau'r cynllun yn sgil newidiadau i Gynllun Datblygu Gwledig Cymru neu bennu cyfraddau talu newydd. Byddwn yn cyhoeddi'r newidiadau yn Gwlad ar wefan Llywodraeth Cymru (www.llyw.cymru) a lle bo gofyn, yn eich diweddarau drwy eich cyfrif RPW ar-lein.

Adran F – Archwiliadau a Chofnodion

Mae Llywodraeth Cymru'n gorfod gwneud yn siŵr bod ffermwyr yn cadw at reolau GWC. Bydd yn gwneud hynny trwy archwiliadau fferm, defnyddio'r Systemau Lleoli Byd-eang a lluniau o'r awyr a chan loeren.

Archwiliadau

Bydd angen i swyddogion archwilio gymeradwyo'r Gwaith Cyfalaf ar eich daliad a chadarnhau manylion y tir a chywirdeb unrhyw ddogfennau a chofnodion perthnasol.

Gellir cynnal archwiliadau unrhyw adeg o'r flwyddyn ac archwilir yr holl ymrwymadau a rhwymedigaethau y bydd modd eu harchwilio adeg yr ymweliad. Bydd Llywodraeth Cymru a'r cyrff gorfodi'n gwneud eu gorau glas i beidio â tharfu arnoch yn ormodol ond mae rhai archwiliadau'n gorfod cael eu cynnal heb rybudd. Gall archwiliadau gael eu cynnal fwy nag unwaith mewn blwyddyn.

Os byddwch yn gwrthod caniatáu archwiliad neu'n rhwystro'r archwilydd neu'n peidio â rhoi cymorth rhesymol iddo, fe allech golli'ch taliad a chael eich erlyn.

Cadw Cofnodion

Rhaid ichi gadw'r holl gofnodion a'r wybodaeth sydd eu hangen arnoch i gadarnhau eich bod wedi rhoi gwybodaeth gyflawn a chywir i ni a'ch bod wedi cadw at eich ymrwymadau am gyfnod llawn eich contract.

Bydd gofyn ichi hefyd:

- Roi gwybodaeth i Lywodraeth Cymru am eich contract GWC a hynny o fewn y cyfnod a bennir gan Lywodraeth Cymru.
- Darparu i Lywodraeth Cymru, ei phersonau â chaniatâd neu ei hasiantwyr, gofnodion, cyfrifon, derbynebaw a gwybodaeth arall gan gynnwys cyswllt â data cyfrifiadur sy'n ymwneud â'ch contract GWC. Mae gan Lywodraeth Cymru yr hawl i gymryd dogfennau neu gofnodion o'r fath i wneud copïau neu i godi darnau ohonyn nhw.

Adran G – Cosbau

Bydd ffermwyr yn cael eu cosbi pan fydd rheolau Glastir neu ofynion Gwaith Cyfalaf yn cael eu torri.

Tanddatgan

Os na fyddwch yn datgan holl dir amaethyddol eich daliad ar y SAF (yr holl dir rydych yn berchen arno a'r tir sydd gennych ar rent ac nid dim ond y tir sy'n dod o dan Glastir e.e. coetir/coedwigaeth, traciau, buarthau, arwynebau caled ac ati), gallai'ch taliadau Cynllun Datblygu Gwledig a BPS gael eu lleihau.

Gorddatgan

Os gwelir bod arwynebedd sydd wedi'i ddatgan ar gyfer Glastir ar eich SAF yn fwy na'r hyn sydd wedi'i weld mewn archwiliad, cewch eich cosbi am orddatgan. Cyfrifir y gosb gan ddefnyddio'r arwynebedd a gafodd ei ddatgan ar y SAF sy'n derbyn yr un gyfradd dalu (y cyfeirir atynt fel grwpiau cnydau).

Torri'r Contract

Bydd archwiliadau gweinyddol ac archwiliadau fferm yn cael eu cynnal i weld a ydych yn torri contract Glastir ac os gwelir eich bod, cewch wybod trwy eich cyfrif RPW ar-lein. Lle gwelir eich bod wedi torri'r contract, byddwn yn lleihau a/neu'n atal eich taliadau gan ddibynnu ar ba mor ddifrifol, mawr, parhaol ac ailadroddus oedd y tramgwydd. Gellir cosbi taliadau'r blynyddoedd blaenorol hefyd.

Os bydd Llywodraeth Cymru'n credu bod y tramgwydd mor ddifrifol nad oes modd ei gywiro, gallai derfynu'ch contract. Mewn sefyllfaoedd difrifol iawn, gallai olygu hefyd eich gwahardd rhag ymuno â chynllun Datblygu Gwledig arall am hyd at ddwy flynedd.

Rydym yn asesu tramgwyddau yn ôl safonau dilysadwy sy'n cyfateb i ymrwymadau'r cynllun. Mae matrices cosbau wedi'i lunio i benderfynu ar lefel y gosb i'w rhoi. Mae'r matrices cosbi a'r safonau dilysadwy i'w gweld ar wefan Llywodraeth Cymru www.llyw.cymru.

Cosbau'r Gwaith Cyfalaf

Os ydych yn hawlio taliadau nad ydynt seiliedig ar arwynebedd, er enghraifft gwaith cyfalaf, a bod Llywodraeth Cymru yn penderfynu nad yw rhan o'r gost neu'r holl gost rydych wedi'i hawlio yn gymwys, ni chewch daliad am y costau anghymwys. Dylech ond hawlio am y gwaith sydd wedi ei gwblhau sydd yn gymwys, hyd yn oed os yw hyn yn llai na sydd yn y contract.

Os bydd y costau anghymwys yn fwy na 10% o'r costau cymwys, tynnir swm sy'n gyfwerth â chyfanswm y costau anghymwys oddi ar eich taliad.

Yn ystod archwiliad, caiff eich holl contractiau Creu Coetir Glastir eu asesu; os caiff orddatganiad ei ddarganfod ar unrhyw hawliad a anfonir, yn cynnwys contractiau gwahanol, bydd gorddatganiad cronnus yn cael ei weithredu os penderfynir fod y gost anghymwys yn 10% yn fwy na'r gost gymwys gyflawn.

Os bydd hawliad ffug yn cael ei wneud, neu os na wnaiff meddianwyr y tir roi'r wybodaeth angenrheidiol, bydd gwaharddiad ar daliadau ar gyfer y flwyddyn dan sylw a bydd yn rhaid ad-dalu unrhyw symiau sydd eisoes wedi'u talu y flwyddyn honno. Hefyd, byddwch yn cael eich gwahardd rhag cael cymorth o dan unrhyw gynllun Datblygu Gwledig - Amaeth-amgylcheddol a Choedwigaeth – yn ystod y flwyddyn galendr pan wnaed yr hawliad ffug a'r flwyddyn galendr ganlynol.

Torri'r safonau Trawsgydymffurfio

Eich cyfrifoldeb chi yw bodloni'r holl safonau Trawsgydymffurfio am y flwyddyn galendr lawn ar hyd oes eich Contract. Os na fyddwch yn bodloni'r gofynion rheoli statudol neu'r safonau cadw tir mewn cyflwr amaethyddol ac amgylcheddol da, boed yn fwriadol neu drwy esgeulustod, gallech golli'ch taliad Glastir am flwyddyn neu fwy. Wrth benderfynu o faint y caiff eich taliad ei leihau, byddwn yn ystyried pa mor fawr, difrifol, parhaol ac ailadroddus y bu'r achos o anghydymffurfio.

Adran H - Y Drefn Apelio

Mae'r broses apelio yng Nghymru yn cynnig trefn apelio annibynnol ichi os ydych yn teimlo nad yw Llywodraeth Cymru wedi dod i benderfyniad cywir yn ôl rheolau Glastir.

Mae dau gam i'r broses apelio ffurfiol:

- Cam 1: pennaeth y Swyddfa Ranbarthol leol i adolygu'r achos
- Cam 2: Panel Apelio Annibynnol i adolygu'r achos (os bydd y ffermwr yn anhapus â'r penderfyniad yng Ngham 1). Bydd y Panel Annibynnol yn gwneud argymhelliad i'r Dirprwy Weinidog Ffermio a Bwyd a fydd wedyn yn penderfynu'n derfynol ar y mater.

Daw'r broses apelio i ben pan gaiff penderfyniad y Gweinidog ei gyhoeddi. Nid oes tâl am gam cyntaf y broses ond codir tâl ar gyfer yr ail gam - £50 am wrandawriad ysgrifenedig a £100 am wrandawriad llafar. Bydd hwn yn cael ei dalu'n ôl i'r apeliwr os bydd ail gam y broses yn llwyddiannus neu'n rhannol llwyddiannus.

Rhaid ichi apelio i'ch Swyddfa Ranbarthol leol cyn pen 60 diwrnod ar ôl derbyn penderfyniad a allai effeithio ar eich taliad.

Cewch fwy o fanylion y broses apelio gan y Ganolfan Gyswllt i Gwsmeriaid.

Ble fydd Llywodraeth Cymru yn yn ystyried bod apêl oddi allan i cwmpas y broses annibynnol dau gam o apelio, bydd panel annibynnol arbenigol yn cael eu apwyntio i ystyried a gwneud argymhelliad i'r Gweinidogion Cymru os yw sail yr apêl yn llwyddiannus, rhannol llwyddiannus neu aflwyddiannus.

Y Drefn Gwyno

Byddwn yn delio â chwynion o dan God Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gwynion. Cewch fwy o wybodaeth am sut i wneud cwyn gan eich Canolfan Gyswllt i Gwsmeriaid

Yn ogystal mi fedrwch ddewis gysylltu a,

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru,
1 Ffordd yr Hen Gae,
Pen-coed
CF35 5LJ.

Adran I – Deddf Diogelu Data 1998: Hysbysiad Prosesu Teg

Mae'r hysbysiad hwn yn esbonio sut y bydd Llywodraeth Cymru'n defnyddio'r wybodaeth y byddwch yn ei rhoi ar ffurflen mynegi diddordeb Glastir neu unrhyw ddogfen arall a ddefnyddir mewn cysylltiad â mynegi diddordeb mewn cynlluniau Glastir, neu wybodaeth sy'n cael ei chreu neu ei chael o ganlyniad i fynegi diddordeb. Bydd Llywodraeth Cymru ymhlith pethau eraill yn rhannu peth gwybodaeth ag asiantaethau a chyrrff cyhoeddus eraill ac yn darparu peth i'r cyhoedd ei gweld.

Bydd yr wybodaeth yn cael ei defnyddio gan fwyaf i brosesu ac asesu'ch ffurflen mynegi diddordeb GWC. Fodd bynnag, caiff Llywodraeth Cymru (neu ei hasiantwyr) ddefnyddio'r wybodaeth hefyd at bwrpasau eraill, gan gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig â'i swyddogaethau a'i dyletswyddau o dan Bolisi Amaethyddol Cyffredin y Gymuned Ewropeaidd a'i hymrwymiaid amgylcheddol statudol.

Rhesymau dros Rannu Data Personol

Defnyddir yr wybodaeth at y dibenion canlynol yn arbennig:

- Trawsgydymffurfio a chroeswrio gwybodaeth rhwng partneriaid er mwyn sicrhau nad oes neb yn torri rheolau'r cynlluniau amaeth-amgylcheddol y maent yn eu gweinyddu
- Gweinyddu ceisiadau
- Cynhyrchu a chyhoeddi mapiau sy'n dangos y tir sy'n dod o dan y cytundebau
- Llunio adroddiadau ar ddata o wahanol ffynonellau, ar gyfer eu cyhoeddi ar dudalennau gwefan Llywodraeth Cymru
- Paratoi crynodebau ystadegol (gan sicrhau nad yw'n bosibl adnabod unigolion)
- Rhoi gwybodaeth fel bod modd gwneud penderfyniadau ynghylch newid polisïau ac ariannu
- Cysylltu â pherchnogion / defnyddwyr tir mewn argyfwng e.e. rheoli clefydau a rheoli tramgwyddau
- Amddiffyn hawliau ffermwyr mewn cadwraeth tir ac i ateb ymholiadau ynghylch ariannu

- Datgelu gwybodaeth i awdurdodau rheoleiddio, fel Cyllid a Thollau ei Mawrhydi, a'r heddlu, lle bo lles y cyhoedd yn gofyn am hynny
- Cyhoeddi gwybodaeth ac ymateb i geisiadau am wybodaeth.
- Llywodraeth Cymru a'i hasiantwyr yn edrych ar bob caniatâd
- Hyrwyddo cofrestru gyda'd Cod Carbon Coetir os yr ydych wedi plannu a hawlio Coetir Brodorol - Carbon

Cyhoeddi a Datgelu Gwybodaeth

Bydd yr wybodaeth yn cael ei rheoli a'i defnyddio gan Lywodraeth Cymru yn unol â'i hymrwymiaadau a'i dyletswyddau o dan:

- Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Ganiatáu i'r Cyhoedd Weld Gwybodaeth
- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Diogelu Data 1998
- Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004
- Rheoliad (EC) rhif 908/2014 y Comisiwn

Gall aelod o'r cyhoedd felly ofyn am gael gweld eich gwybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol amdanoch. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i Lywodraeth Cymru ryddhau'r wybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol amdanoch, wrth ymateb i geisiadau o'r fath. Bob tro, wrth wneud, bydd yn cadw at y canllawiau yng Nghod Llywodraeth Cymru ar Ganiatáu i'r Cyhoedd Weld Gwybodaeth.

Mae copi o'r Cod i'w weld ar y rhyngwrdd yn: www.gov.wales/about/foi/

Yn ôl Rheoliad (EC) rhif 908/2014 y Comisiwn, rhaid i Lywodraeth Cymru gyhoeddi faint sy'n cael ei dalu i fuddiolwyr y PAC (hawlwr). Cyhoeddir taliadau pawb fydd wedi cael mwy na €1,250 mewn unrhyw flwyddyn. Cyhoeddir yr wybodaeth ar 30 Ebrill bob blwyddyn ar wefan chwladwy a bydd yn cynnwys enw'r busnes a thref agosaf y sawl fydd wedi cael grant gyda manylion y symiau a'r cynlluniau y talwyd y grantiau trwyddynt. Ni chyhoeddir manylion y rheini fydd wedi cael llai na €1,250 mewn blwyddyn. Bydd yr wybodaeth ar gael ar wefan DEFRA: www.cap-payments.defra.gov.uk

Hawliau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998

Mae Deddf Diogelu Data 1998 yn rhoi hawliau penodol i unigolion mewn perthynas â'r data personol a gedwir amdanynt. Dyma rai enghreifftiau o'r hawliau hyn, er nad yw hon yn rhestr gyflawn:

- Bod yr wybodaeth bersonol sydd gennym amdanynt yn cael ei phrosesu'n deg a chyfreithlon.
- Yr hawl i gael copïau o'r wybodaeth bersonol sydd gan Lywodraeth Cymru amdanynt, er y gall Llywodraeth Cymru wrthod gwneud hynny weithiau.
- Yr hawl, o dan rai amgylchiadau, i rwystro Llywodraeth Cymru rhag prosesu gwybodaeth bersonol os byddai gwneud hynny'n gwneud niwed neu'n achosi gofid.
- Yr hawl o dan rai amgylchiadau i ofyn am gywiro gwybodaeth anghywir.

Bydd hawl gan unigolion hefyd i ofyn i'r Comisiynydd Gwybodaeth, sy'n gorfodi ac yn cadw golwg ar Ddeddf Diogelu Data 1998, farnu a fyddwn, wrth brosesu'ch gwybodaeth bersonol, yn debygol o gadw at amodau'r Ddeddf.

Ni fydd yr wybodaeth yn mynd y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd oni bai bod rheswm da dros wneud hynny (e.e. pe bai clefyd yn mynd ar led). Os bydd rheswm da, bydd Llywodraeth Cymru'n gwneud yn siŵr bod yr wybodaeth yn dal i gael ei phrosesu yn unol â Deddf Diogelu Data 1998.

Gofyn am Ragor o Wybodaeth

Am ragor o wybodaeth ynghylch yr wybodaeth fydd yn cael ei chasglu a sut y bydd yn cael ei defnyddio, os oes gennych bryderon ynghylch cywirdeb eich data personol neu os ydych am arfer eich hawliau o dan Ddeddf Diogelu Data 1998, cysylltwch â Chanolfan Gyswilt i Gwsmeriaid Taliadau Gwledig Cymru.

Adran J – Manylion Cysylltu

Mae yna wybodaeth bwysig ar wefan Llywodraeth Cymru
www.llyw.cymru/amgylcheddacheffngwlad ac yn Gwlad, y cylchgrawn deufisol
www.gwladarlein.org.

Dyma'r manylion cysylltu:

Y GANOLFAN GYSWLLT I GWSMERIAID

Taliadau Gwledig Cymru

PO Box 1081

Caerdydd

CF11 1SU

Ffôn: 0300 062 5004

Ffacs: 01286 662193

E-bost: rpwonline@gov.wales

Cysylltiadau defnyddiol eraill

Ar gyfer tir sy'n Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol, Ardaloedd Cadwraeth Arbennig ac Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig:

CYFOETH NATURIOL CYMRU

d/o Canolfan Gofal Cwsmeriaid

Tŷ Cambria

29 Heol Casnewydd

Caerdydd

CF24 0TP

Ffôn: 0300 065 3000

Ymholiadau cyffredinol: 0300 065 3000 (Llun–Gwener, 8am - 6pm)

Ymholiadau cyffredinol: enquiries@naturalresourceswales.gov.uk

Ar gyfer Henebion Rhestredig / parciau a gerddi cofrestredig:

CADW

Llywodraeth Cymru

Plas Caeriw

Uned 5/7 Cefn Coed

Parc Nantgarw

Caerdydd

CF15 7QQ

Ffôn: 01443 33 6000

Ffacs: 01443 33 6001

E-bost: Cadw@Wales.gsi.gov.uk

Ar gyfer henebion sydd heb eu rhestru a nodweddion hanesyddol:

Ymddiriedolaeth Archeolegol Clwyd-Powys

41 Broad Street

Y Trallwng

Powys

SY21 7RR

Ffôn: 01938 553670

Ffacs: 01938 552179

E-bost: trust@cpat.org.uk

www.cpat.org.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Morgannwg-Gwent

Heathfield House

Heathfield

Abertawe

SA1 6EL

Ffôn: 01792 655208

Ffacs: 01792 474469

E-bost: enquiries@ggat.org.uk

www.ggat.org.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Gwynedd

Craig Beuno, Ffordd y Garth, Bangor,

Gwynedd, LL57 2RT

Ffôn: 01248 352535

Ffacs: 01248 370925

E-bost: gat@heneb.co.uk

www.heneb.co.uk

Ymddiriedolaeth Archeolegol Dyfed

Neuadd y Sir, Stryd Caerfyrddin, Llandeilo,

Sir Gaerfyrddin, SA19 6AF

Ffôn: 01558 823121

Ffacs: 01558 823133

E-bost: info@dyfedarchaeology.org.uk

www.dyfedarchaeology.org.uk